

N:o 190.

Af herr **P. Nilsson** i Bonarp, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

Uti Kungl. Maj:ts proposition n:o 21 till Riksdagen, med förslag till lag om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 var bland annat afsedt att föreslå ändring af 35 § i syfte att åt de vid vägsyner biträdande nämndemännen inrymma beslutanderätt jämte länsmanen. Detta förslag står i full öfverensstämmelse med de önskemål, som vid upprepade tillfällen tagit sig uttryck inom Riksdagen.

Emellertid har Kungl. Maj:t efter att hafva inhämtat högsta domstolens utlåtande öfver förenämnda lagförslag funnit sig föranlåten att öfvergifva tanken på lagändring i här antydda afseende och därför ur det slutligt reviderade förslaget uteslutit denna bestämmelse. Återtagandet af detta stadgande synes mig innebära en försämring af det ursprungliga förslaget och förefaller så mycket mera märkligt, som vederbörande departementschef till protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 januari 1905, anförde:

»— — — — Jag delar visserligen icke de därvid [af högsta domstolen] — uttalade farhågor för att denna lagändring skulle medföra så afgjordt ogynnsamma verkningar med hänsyn till kontrollen öfver vägunderhållets behöriga fullgörande, då jag nämligen för min del icke är böjd att såsom gifven sak förutsätta någon allmän tendens hos nämnde-

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 51 Häft. (N:is 190—195). 1

männen att utnyttja sin ökade befogenhet vid vägsynerna ensidigt till vägghållarnes fördel utan tillbörligt aktgifvande på det allmännas kraf. Och jag anser fortfarande önskligt, om någon anordning kunde träffas i syfte att tillförsäkra nämndemännen åtminstone *något* verksamt inflytande på vägsynernas beslut. Som det nu är ställt, betraktas nämndemännens närvaro vid vägsynerna nästan blott som en formalitet, hvilken på sina håll till och med anses kunna åsidosättas så till vida, som länsmanen vid vägsyn ofta åtföljes af endast en nämndeman; och nämndemännens afvikande mening — där deras åsikt öfver hufvud inhämtas — torde sällan om någonsin upptagas i det vid förrättningen förda protokoll. En sådan sakernas ordning kan näppeligen vara tillfredsställande ens för det allmänna, som ju bör hafva intresse af att nämndemännens sakkunskap och erfarenhet, ofta större än förrättningsmannens, vid vägsynerna komma fullt till sin rätt. — — — —»

I betraktande häraf samt med fästadt afseende därvid att nämndemännen äro edsvurne män, hvilka, därest de om sitt beslut äro enige, kunna öfverrösta domaren till och med uti brottmål, torde de väl uti en angelägenhet af rent praktisk natur få anses vara kvalificerade att öfverrösta länsmanen, om de med stöd af sin på sakkännedom grundade uppfattning finna sig därtill uppfordrade.

I stället för högsta domstolens förutsättning, att här åsyftade lagändring skulle försvaga kontrollen öfver vägarnas hållande i fargillt skick, kan man — synes det mig — med större sannolikhet förutsätta, att nämndemännen med sin praktiska blick och ur synpunkten af det allmänna intresset skola vaka öfver att kontrollen blifver så effektiv som möjligt.

Med anledning af det anförda får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade besluta, att 35 § i lagen angående vägghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 må erhålla följande ändrade lydelse:

Ärligen skall vägsyn hållas af länsman och två nämndemän. Sådan syn bör förrättas tidigt på våren eller sent på hösten å tid, som antingen redan är eller, med afseende å skiljaktiga förhållanden, varder, efter landstingets hörande, af Konungens befallningshafvande bestämd för hela länet eller delar däraf.

Kungörelse om vägsyn skall minst åtta dagar före syneförrättningen och, där så ske kan, å två på

hvarandra följande söndagar offentliggöras, och bör därvid bestämmas ej mindre dagen och timmen, då den på hvarje ställe tager sin början, än äfven huru stor del af vägen hvarje dag kommer att besiktigas.

Öfver syneförrättningen föres protokoll, hvori antecknas för hvarje vägloft befunna brister i vägunderhållet och det penningbelopp, hvartill kostnaden för deras afhjälpande af synemännen uppskattas.

Stanna synemännen i olika meningar, gälle hvad de flesta säga. Har hvar sin särskilda mening, gälle länsmannens.

Underrättelse om nämnda brister meddelas de väghållningsskyldige genom kungörelse, som skall uppläsas sist å andra söndagen efter syneförrättningens slut eller, om gudstjänst då ej hålles, å först infallande med gudstjänst förenad söndag samt därefter vara tillgänglig å det ställe inom socknen, som för sådant ändamål af kommunalstämma utses; skolande länsmanen därjämte inom samma tid tillställa vägstyrelsen utdrag af kungörelsen i hvad den rör vid synen befunna brister i det vägunderhåll, som åligger väggassan. Kungörelsen skall tillika innehålla föreläggande för vederbörande väghållare eller vägfogde att inom viss af synemännen föreskrifven lämplig tid, ej kortare än åtta dagar, hafva bristerna botade, vid äfventyr, om sådant underlåtes, af böter enligt 77 § samt påföljd därjämte att bristerna emot lega afhjälpas.

Kan ej lega af länsmanen under hand åstadkommas för kostnad, ej öfverstigande hvad vid synen för bristernas botande beräknats, varde arbetet utbjudet på offentlig auktion, som hålles af länsmanen och kungöres i sockenkyrkan minst fyra dagar förut. Göres då ej anbud, äge länsmanen på annat lämpligt sätt besörja om arbetets utförande.

Legokostnaden äger länsmanen omedelbart hos den tredskande uttaga.

Tillfälliga emellan de årliga synerna uppkomma brister skall väghållare eller vägfogde, så fort ske kan, anmanas att inom viss kort tid afhjälpa vid äfventyr,

som nyss är nämndt; och varde, där den tid försittes, arbetet efter syn och uppskattning bortlegdt samt kostnaden därför uttagen på sätt ofvan stadgats. Dock må, där bristen är af beskaffenhet att dröjsmål med dess afhjälpande kan medföra våda för vägfarande, skadan genom länsmannens försorg omedelbarligen botas. Innan legokostnaden i ty fall må hos väghållaren uttagas, skall räkning därå af kronofogden granskas och godkännas.

Stockholm den 6 februari 1905.

P. Nilsson,
Bonarp.